

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛЮДИНА У СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ**

для студентів

спеціальності **231 Соціальна робота**

освітньої програми **Соціальна педагогіка**

освітньо-кваліфікаційного рівня **молодший спеціаліст**

Київ – 2021

Розробник: Москаленко О.А., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Москаленко О.А., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 6 січня 2021 року № 7

Голова циклової комісії Юлія РЯБОКОНЬ

Робочу програму перевірено
« 06 » _____ 01 _____ 2021 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

 Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора
з навчальної роботи

 Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20_/20_ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	2/60
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є вироблення цілісного уявлення про навколишній світ і самих себе, самовизначення стосовно природи і суспільства, формування сучасного світогляду молодого людини – представника нової генерації українського народу на основі вироблення критичного, творчого мислення та особистих переконань.

Завдання курсу: дати студентам соціальних спеціальностей професійні знання про вплив соціального середовища на людину в сучасному соціумі; підвищити рівень освіти майбутніх соціальних педагогів; допомогти студентам пізнати і зрозуміти рушійні сили і чинники людської поведінки, соціальних змін в суспільстві; навчити студента успішно використовувати на практиці отримані знання в тій галузі, де буде працювати майбутній спеціаліст; навчити студента аналізувати сучасні економічні та політичні процеси, які відбуваються в суспільстві.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є людина як біосоціальна істота, її місце в сучасному суспільстві; соціалізація особистості в різних сферах суспільних відносин.

Розкривається сутність таких явищ як стереотипи, упередження, дискримінація в різних їх проявах. Дається характеристика соціуму і місце людини в сучасній соціальній стратифікації українського суспільства. Висвітлюються проблеми комунікації, конкурентності та солідарності. Студентам пропонуються теми пов'язані зі становленням громадянського суспільства в Україні, розбудовою демократії та становленням української політичної нації.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

- здатність здійснення соціального самовизначення, з'ясування своєї ролі та своїх можливостей у суспільстві;

- готовність до формування цілісного уявлення про навколишнє середовище і самих себе;
- здатність аналізувати історичні події у формуванні України як держави та їх вплив на розвиток особистості;
- готовність вірно орієнтуватися у складних хитросплетіннях життя, визначатися у своїх ціннісних орієнтаціях;
- здатність здійснювати аналіз впливів національної культури на людину в соціумі;
- розуміти взаємозв'язок людини і суспільства, людини і природи.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Людина у сучасному соціумі» студент:

- грамотно використовує і пояснює поняття: людина як біосоціальна істота, індивід, особа, індивідуальність, суспільство, соціум, громадянин, сприйняття людини людиною.
- розрізняє поняття соціалізації та виховання, види соціалізації; визначає поняття гендерної соціалізації, як процесу засвоєння соціальної ролі особистості;
- аналізує процес соціалізації особистості в сучасному соціумі;
- формулює основні шляхи подолання різних антропогенних криз в соціумі на зламі століть;
- пояснює причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та використовує набуті знання в професійній і соціальній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Сутність та становлення людини.						
1	Об'єкт, предмет та завдання курсу Людина в сучасному соціумі	2	2	2		
2	Поняття людини як біосоціальної істоти. Індивідуальність як феномен людини.	11	4	2	2	7
3	Особа. Особистість. Персона. Громадянин. Гендерна соціалізація особистості.	2	2	2		
4	Людина в суспільстві	11	4	2	2	7
	Модульний контроль	2				
	Всього	28	12	8	4	14
Змістовий модуль II. Людина в різних аспектах сучасного соціуму						
5	Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства.	2	2	2		
6	Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі.	11	4	2	2	7
7	Людина і природа	4	4	2	2	
8	Людина та використання інформаційних технологій	9	2	2		7
9	Людина і глобальні проблеми людства.	4	4	2	2	
	Модульний контроль	2				
	Всього	32	16	10	6	14
Разом за навчальним планом		60*	28	18	10	28

* із врахуванням МКР

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Сутність та становлення людини

Лекція 1. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Людина в сучасному соціумі» (2 год.)

Мета, завдання навчальної дисципліни «Людина в сучасному соціумі». Структура навчальної дисципліни. Курс Людина в сучасному соціумі та інші суспільнознавчі дисципліни.

Основні поняття теми: людина як біосоціальна істота, процес соціалізації особистості в різних сферах суспільних відносин, курсу Людина в сучасному соціумі та курсу Людина і світ, людина та Україна, культурологія, соціологія.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Лекція 2. Поняття людини як біосоціальної істоти. Індивідуальність як феномен людини (2 год.).

Феномен людини як біосоціальної істоти. Співвідношення понять «людина», «особистість», «індивід», «індивідуальність» в контексті сучасного соціуму. Індивідуальність як феномен людини

Основні поняття теми: «людина»; біологічний і соціальний початок людини; феномен людської індивідуальності; поняття «особа», «особистість», «громадянин».

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Семинар 1. Поняття людини як біосоціальної істоти. Індивідуальність як феномен людини (2 год.).

Лекція 3. Особа. Особистість. Персона. Громадянин. Гендерна соціалізація особистості (2 год.)

Особистість як предмет дослідження соціальних дисциплін, мистецтво як засіб творення особистості. Співвідношення понять «Особа. Особистість. Персона. Громадянин». Гендерна соціалізація, як процес засвоєння соціальної ролі особистості.

Основні поняття теми: гендерні стереотипи, гендерні ролі, гендерна стратегія

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Лекція 4. Людина в суспільстві (2 год.)

Людина як представник нації. Вплив визначних історичних постатей українських діячів науки на формування особистості в сучасному соціумі: Я.Мудрого, Г.Сковороди, Б.Хмельницького, М.Грушевського, М.Драгоманова, І.Сікорського, І.Мазепи, Скоропадського, Виговського, Калнишевського, Шухевича, С.Бендери, С.Петлюри, І.Піддубного, українських родин Ханенків, Терещенків, Симиренків та інших.

Історичні події в Україні в ХХ столітті та їх вплив на розвиток особистості.

Самосвідомість українського народу на різних етапах його історичного розвитку. Вплив інформації на людину в сучасному соціумі.

Основні поняття та терміни: нація, етнос, національна свідомість

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Семінар 2. Людина в суспільстві (2 год.)

Змістовий модуль II. Людина в різних аспектах сучасного соціуму

Лекція 5. Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства (2 год.).

Види стереотипів(гендерні, соціальні, політичні). Властивості і функції стереотипів. Роль соціальних стереотипів у сприйнятті людиною людини.

Основні поняття теми: сприйняття, предметне сприйняття людини людиною

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Лекція 6. Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі (2 год.).

«Субкультура» та її функції. Специфіка дитячої субкультури. Дитяча субкультура в контексті дорослих субкультур.

Основні поняття теми: Світ дитинства, вплив “дорослої культури, структуру дитячої субкультури. субкультура, дисгармонія в сучасній дитячій субкультурі.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Семінар 3. Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі.

Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі (2 год.)

Лекція 7 Людина і природа (2 год.)

Розуміння біосфери та ноосфери. Антропосфера. Єдність та відмінність природи і суспільства. Взаємодія природи і суспільства у процесі історичного розвитку. Вживання людини і людства – нагальна проблема сучасності.

Основні поняття та терміни:біосфера, ноосфера, антропосфера.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Семінар 4. Людина і природа (2 год.).

Лекція 8. Людина та використання інформаційних технологій (2 год.)

Наслідки для довкілля використання великої гами електронних технологій, що допомагають збирати, зберігати і розповсюджувати інформацію.

Цифрова еволюція, що відбувається сьогодні в системах комунікацій. Марнотратство чи збереження ресурсів? Вплив інформаційних технологій на особистість.

Моніторинг довкілля. Роль освіти в допомозі людям застосувати з користю для себе зростаючу інформаційну насиченість.

Основні поняття та терміни: технологія, інформаційна технологія, моніторинг, екологічний моніторинг.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Лекція 9. Людина і глобальні проблеми людства (2 год.)

Поняття „криза”. Сутність екологічних криз. Типологія екологічних криз. Природні екологічні кризи. Антропогенні екологічні кризи. Шляхи подолання екологічних криз на зламі століть. Людська життєдіяльність та причини трансформації

біосфери Землі. Культура людини і біотичні чинники впливу на людину. Вплив антропогенних чинників на здоров'я особистості.

Основні поняття та терміни: криза, стиль життя людини, біотичні чинники, антропогенні чинники.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 1-11.

Семінар 5. Людина і глобальні проблеми людства (2 год.)

5. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Людина у сучасному соціумі» оцінюються за дванадцятибальною шкалою

Початковий рівень навчальних досягнень

1 бал - студент може відтворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш ніж 20% від загальної кількості тестів.

2 бали - студент може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так – ні"; частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів.

3 бали - студент може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані уміння і навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Середній рівень навчальних досягнень

4 бали - студент має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів.

5 балів - студент знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійки навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карту, схему; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів.

6 балів - студент самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати історичні події та явища і робить певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо

теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65% від загальної кількості тестів.

Достатній рівень навчальних досягнень

7 балів - студент правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75% від загальної кількості тестів.

8 балів - студент має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює і чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вмie підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів.

9 балів - студент вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85% від загальної кількості тестів.

Високий рівень навчальних досягнень

10 балів - студент має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначити тенденції та протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативу; виконує 95% від загальної кількості тестів.

11 балів - студент здатен до самостійного вивчення матеріалу; вмie застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно-історичні завдання; виконує 100% від загальної кількості тестів.

12 балів - студент має системні знання, вмie їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно

виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульна контрольна робота

Форма проведення – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 12 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на теоретичні питання (розв'язання задач) оцінюються в залежності від правильності та повноти відповіді.

Виконання тестових завдань оцінюється в 1 бал за кожну правильну відповідь.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати заліків оцінюються за 12-бальною шкалою відповідно до кількості набраних балів, і оголошуються на останньому практичному, семінарському чи лабораторному занятті.

Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітуватись у строк до останнього семінарського (практичного, лабораторного) заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

Таблиця переведення балів:

Оцінка за 12-бальною шкалою	Оцінка за стобальною шкалою
12	98-100
11	94-97
10	93-90
9	89-86
8	85-82
7	81-75
6	74-69
5	68-65
4	64-60
3	59-35
2	34-20
1	19-1

6. Навчально-методична карта дисципліни «Людина в сучасному соціумі»

Разом: 60 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 28 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модуль	Модуль І.				Модуль ІІ.				
Назва модуля	Сутність та становлення людини				Людина в різних аспектах сучасного соціуму				
Лекція	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Об'єкт, предмет та завдання курсу «Людина в сучасному соціумі»	Поняття людини як біосоціальної істоти. Індивідуальність як феномен людини	Особа. Особистість. Персона. Громадянин. Гендерна соціалізація особистості	Людина в суспільстві	Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства	Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі	Людина і природа	Людина та використання інформаційних технологій	Людина і глобальні проблеми людства
Теми семінарських		Семінар 1. Поняття людини як біосоціальної істоти. Індивідуальність як феномен людини (2 год.).		Семінар 2. Людина в суспільстві (2 год.)		Семінар 3. Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі. Особливості дитячої субкультури в сучасному соціумі (2 год.)	Семінар 4. Людина і природа (2 год.).		Семінар 5. Людина і глобальні проблеми людства (2 год.)
Види поточного контролю				Модульна контрольна робота					Модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік								

7. Рекомендована література

Базова

1. Вілков В. Людина і світ. – Харків, 2017. – 260 с.
2. Вілков В.Ю., Салтовський О.І. Людина і світ: Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2014. – 352 с.
3. Діденко В.Ф. Людина і світ: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2017. – 229 с.
4. Людина і суспільство: Підручник / Р.А.Арцишевський, С.О.Бондарук, С.С.Возняк. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 416 с.
5. Людина і суспільство: Навч.-метод. посібник / За ред.. С.П.Щерби. – Тернопіль, 2016

Допоміжна

1. Діденко В.Ф., Кондрашова-Діденко В.І., Віденко Л.В. Людина і світ: Словник. – К., 2018.
2. Закович М. М. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / — К., 2011. – 469 с
3. Кікінеджі О.М. Формування гендерної культури молоді: проблеми та перспективи//Шлях освіти.–2014.–№1.
4. Кікінеджі О.М., Кізь О.Б. Формування гендерної культури молоді: науково-методичні матеріали до тренінгової програми. Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан – 2016. - 237 с.
5. Кремінь В. Г. Філософія. – Київ, 2014. – 316с.
6. Ладиченко Т.В. Методичні рекомендації щодо вивчення курсу «Людина і світ». – Харків, 2015. – 13с.
7. Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста: Пер. з англ. - К.: Український центр духовної культури, 2018. - 374 с.
8. Макеєв С.О. Соціологія . Навчальний посібник К.: Знання – 2005. – 435с.
Надольний І.Ф. Філософія: Навч.посібник (курс лекцій) – К.: т-во «Знання», 2017. - 516 с.
9. Хамітов Н. Історія філософії: проблема людини. – Київ, 2016. – 678 с.
- 10.Цаплан І.І Філософський енциклопедичний словник. – Київ, 2012. – 876 с
- 11.Цокур О.Б., Іванова І. О. Гендерна соціалізація особистості // Середня освіта 2015. – 15 с.

8. Додаткові ресурси

Людина в сучасному соціумі. Навчальні матеріали Хмельницького національного університету. Режим доступу:

http://dn.tup.km.ua/dn/dn/k_default.aspx?lng=1&MF=14249099166823Z8758312682739425D3D31D434D3D85825234585D26267&T=r1&st=0000&L=1

Людина в сучасному соціумі. Навчальні матеріали Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Режим доступу:

http://www.pedagogics.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04disciplines&data%5B3457%5D%5Bcaf_discipl_id%5D=670&commands%5B3457%5D=item